

1 Úprava algebraických výrazov

1.1. Upravte uvedené výrazy na čo najjednoduchší tvar:

- a) $\frac{1}{\sqrt{3} + \sqrt{2}}$;
- b) $\sqrt{9 - 4\sqrt{5}}$;
- c) $\sqrt{(-3)^2}$;
- d) $1 + \frac{1}{\sqrt{2} + 1}$;

1.2. Zjednodušte zadané výrazy. Zistite aj, pre aké hodnoty premenných sú definované.

- a) $\frac{x - y}{\sqrt{x} - \sqrt{y}}$;
- b) $\frac{1}{\sqrt{x+1} - \sqrt{x}}$;
- c) $\frac{\sqrt{1+x} - 1}{x}$;
- d) $\frac{x^2 + x - 2}{x^2 - 1}$; (Hint: Čo vychádza po dosadení čísla 1?)
- e) $(x + y + z)^2$;
- f) $(x + y + z)^3$;
- g) $(x + y)(y + z)(x + z)$;
- h) $(x + \frac{1}{x})^2$;
- i) $\frac{x^4 - y^4}{x - y}$;
- j) $(x - x_1)(x - x_2)(x - x_3)$;
- h) $(\sqrt{x^2 - y^2})(\sqrt{x^2 + y^2})$;
- i) $\binom{n}{2} + \binom{n+1}{2}$;
- j) $\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1}$;
- k) $\frac{1}{2n} - \frac{1}{n+1} + \frac{1}{2(n+2)}$.

1.3. Čomu sa rovná $x_1 + x_2$, $x_1 \cdot x_2$, $x_1^2 - x_1$ a $x_1^2 - x_2^2$ pre

$$x_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{5}}{2}.$$

(Číslo $\varphi = \frac{1+\sqrt{5}}{2}$ vystupujúce v tejto úlohe sa volá *zlatý rez* a dá sa s ním stretnúť v rôznych oblastiach.¹)

1.4. Zistite, či platí uvedená rovnosť pre ľubovoľné reálne čísla, pre ktoré má daný výraz zmysel. (Ak platí, tak sa ju pokúste zdôvodniť. Ak nie, tak nájdite aspoň jeden *konkrétny* kontrapríklad.)

- a) $\frac{1}{a+b} = \frac{1}{a} + \frac{1}{b}$;
- b) $\frac{a+b}{c+d} = \frac{a}{c} + \frac{b}{d}$;
- c) $\frac{1}{ab} = \frac{1}{a} \cdot \frac{1}{b}$;
- d) $\sqrt{a^2} = a$;
- e) $(\sqrt{a})^2 = a$;
- f) $\sqrt{a \cdot b} = \sqrt{a} \cdot \sqrt{b}$;
- g) $\sqrt{a+b} = \sqrt{a} + \sqrt{b}$;

---

¹https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_ratio

2 Systavy lineárnych rovníc

$$\begin{aligned}x + y + z &= 0 \\x + y + 2z &= 0 \\2x + y + z &= 1\end{aligned}$$

Maticový zápis tejto sústavy:

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 2 & 0 \\ 2 & 1 & 1 & 1 \end{array} \right)$$

Zápis ako súčin matice a stĺpcového vektora:

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 2 \\ 2 & 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 2 \\ 2 & 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 \\ -1 \\ 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\begin{array}{ccc} x + y = 3 & x + y + z = 0 & x + y + z = 0 \\ 3x - 2y = -1 & x + 2y - z = 2 & x + 2y - z = 2 \\ & & 2x + y + z = 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccc} x + y + z = 0 & x + y + z = 0 & x + y + z = 0 \\ x + 2y - z = 2 & x + 2y - z = 2 & x + 2y - z = 2 \\ 2x + 3y = 1 & 2x + 3y = 1 & 2x + 3y = 2 \end{array}$$

3 Celé čísla, deliteľnosť, indukcia

- 3.1. Dokážte matematickou indukciou, že súčin troch za sebou idúcich prirodzených čísel je deliteľný šiestimi.
- 3.2. Dokážte, že súčet tretích mocnín troch po sebe idúcich čísel je deliteľný 9.
- 3.3. Dokážte tvrdenie: Číslo n je nepárne práve vtedy, keď n^2 je nepárne.
- 3.4. Dokážte, že ak k a l sú párne čísla, tak aj číslo $k + l$ je párne. Je pravdivá aj obrátená implikácia?
- 3.5. Dokážte, že pre každé prirodzené číslo $n \geq 2$ platí $4^n > 3^n + 2^n$.
- 3.6. Dokážte, že pre každé prirodzené číslo n platí $\sum_{k=1}^n \frac{1}{k^2} \leq 2 - \frac{1}{n}$
- 3.7. Dokážte, že $\prod_{k=1}^n \left(1 - \frac{1}{(k+1)^2}\right) = \frac{n+2}{2n+2}$
- 3.8. $\left(\sum_{k=1}^n k\right)^2 = \sum_{k=1}^n k^3$

4 Reálne, komplexné čísla

- 4.1. Ktoré reálne čísla spĺňajú nerovnicu $|x - 2| \leq 5$.
- 4.2. Nájdite všetky reálne riešenia rovnice:
  - a) $|x - 2| + |x + 2| = 4$;
  - b) $|x - 2| + |x + 2| = 6$;
  - c) $|x - 2| + |x + 2| = 2$.

- 4.3. Nájdite všetky reálne riešenia rovnice:
- $|x - 2| - |x + 2| = 4$;
  - $|x - 2| - |x + 2| = 6$;
  - $|x - 2| - |x + 2| = 2$;
  - $\sqrt{x^2 + 2x + 1} - \sqrt{x^2 - 4x + 4} = 3$.
- 4.4. Pre ktoré reálne číslo c má rovnica $|x^2 + 12x + 34| = c$ práve 3 riešenia?
- 4.5. Nad reálnymi číslami rozložte na lineárne činitele mnohočlen $x^3 + 4x^2 + x - 6$.
- 4.6. Ako sa definuje absolútna hodnota $|x|$ reálneho (resp. komplexného) čísla x ? Dokážte, že ak a, b sú komplexné čísla, tak $|a + b|^2 + |a - b|^2 = 2(|a|^2 + |b|^2)$.
- 4.7. Nech i je imaginárna jednotka. Dokážte, že $i^{n+4} = i^n$ pre každé prirodzené číslo n .
- 4.8. Pre ktoré reálne x má komplexné číslo $x + \frac{\sqrt{5}}{3}i$ absolútnu hodnotu 1.
- 4.9. Ak máme dve komplexné čísla $z_1 = \cos \alpha + i \sin \alpha$, $z_2 = \cos \beta + i \sin \beta$, čomu sa rovná ich súčin $z_1 z_2$? (Moivrova veta)
- 4.10. *Vedeli by ste pomocou komplexných čísel odvodiť vzorec pre $\cos 2x$, $\sin 2x$? Dalo by sa to použiť pre $\sin 3x$, $\cos 3x$, $\sin nx$, $\cos nx$?

5 Množiny

- 5.1. Množina M pozostáva z párnych čísel väčších ako $\frac{17}{3}$ a menších ako $\frac{168}{9}$ a tiež z nepárnych kladných čísel menších ako $\frac{323}{32}$. Napíšte všetky prvky množiny M .
- 5.2. Určte prienik množín A a B , ak A je množina kladných celých čísel deliteľných tromi alebo piatimi, ktoré sú menšie ako $\frac{301}{6}$ a B je množina prvočíselných deliteľov čísla 90.
- 5.3. Čomu sa rovná $A \cap B$ a $A \cup B$, ak $A = \{2n; n \in \mathbb{Z}\}$ a $B = \{3n; n \in \mathbb{Z}\}$?
- 5.4. Platí $A \cap B \subseteq A \subseteq A \cup B$ pre ľubovoľné množiny A, B ?
- 5.5. Označme $A \Delta B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A)$. (T.j. $A \Delta B$ je tzv. *symetrická diferencia* množín A, B ; obsahuje tie prvky, ktoré patria práve do jednej z týchto dvoch množín.) Zdôvodniť, že $A \Delta (B \Delta C) = (A \Delta B) \Delta C$.

6 Rôzne

- 6.1. Rozhodnite, či sa priamka v rovine, ktorá je daná rovnicou $2x - 5y = -2$ pretína s priamkou, ktorej rovnica je $2x + 3y = 4$.
- 6.2. Nájdite všetky možné predpisy, ktoré všetkým prvkom z množiny

$$M = \left\{ \left(\frac{1+3i}{1-3i} \right)^2 - \left(\frac{1-3i}{1+3i} \right)^2, \frac{1}{i} + \frac{1-i}{1+i} + \left(\frac{1+i}{1-i} \right)^2 \right\}$$

jednoznačne priradia prvky z množiny reálnych čísel patriacich do M .

- 6.3. Dokážte, že $\sqrt{2}$ aj $\sqrt{3}$ sú iracionálne čísla.
- 6.4. Dokážte, že $\sqrt{2} + \sqrt{3}$ je iracionálne číslo.

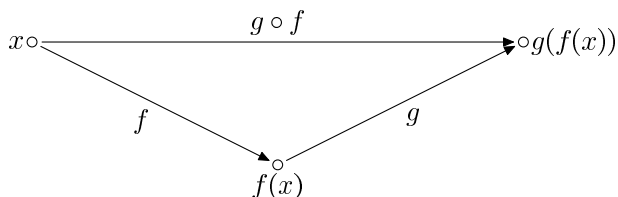
1 Definícia zobrazenia

- 1.1. Ak $A \neq \emptyset$, nájdite všetky zobrazenia $A \rightarrow \emptyset$ a $\emptyset \rightarrow A$. Existuje zobrazenie z $\emptyset$ do $\emptyset$?
- 1.2. Nech M, N sú konečné množiny, M má m prvkov a N má n prvkov. Koľko existuje zobrazení množiny M do množiny N ?
- 1.3. Nech M, N sú konečné množiny, M má m prvkov a N má n prvkov. Koľko existuje injekcií/bijekcií $M \rightarrow N$?
- 1.4. Nech A je konečná množina a $f: A \rightarrow A$ je zobrazenie. Dokážte:
  - a) Ak f je injekcia, tak f je bijekcia.
  - b) Ak f je surjekcia, tak f je bijekcia.Ukážte na príklade, že pre nekonečné množiny tieto tvrdenia vo všeobecnosti neplatia.

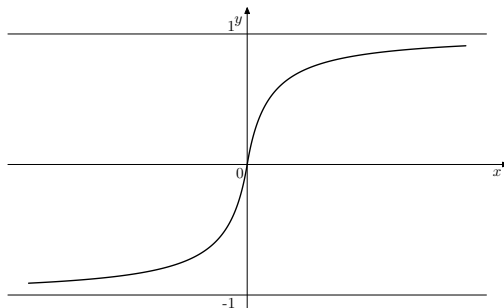
2 Skladanie zobrazení

Ak $f: X \rightarrow Y$ a $g: Y \rightarrow Z$, tak $g \circ f: X \rightarrow Z$ je definované ako

$$(g \circ f)(x) = g(f(x)).$$

- 2.1. Pre dané zobrazenia $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ nájdite $f \circ g$ a $g \circ f$. Rovnajú sa tieto zložené zobrazenia? Vedeli by ste načrtnúť grafy $f, g, g \circ f, f \circ g$?
  - a) $f(x) = x + 1, g(x) = x^2$;
  - b) $f(x) = \sin x, g(x) = x^2$;
  - c) $f(x) = |x|, g(x) = x^2$;
  - d) $f(x) = \sqrt{|x|}, g(x) = x^2$;
  - e) $f(x) = \begin{cases} 1 - \frac{1}{1+x} & \text{ak } x \geq 0, \\ \frac{1}{1-x} - 1 & \text{ak } x < 0. \end{cases}, g(x) = \begin{cases} 0 & \text{ak } x \notin (-1, 1), \\ \frac{1}{1-x} - 1 & \text{ak } x \in (-1, 1), x \geq 0, \\ 1 - \frac{1}{1+x} & \text{ak } x \in (-1, 1), x < 0 \end{cases}$

- 2.2. Pre dané zobrazenia $f, g: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ nájdite $f \circ g$ a $g \circ f$. Rovnajú sa tieto zložené zobrazenia? ($\mathbb{N} = \{1, 2, 3, \dots\}$ označuje množinu prirodzených čísel)

a) $f(n) = 2n, g(n) = \lceil n/2 \rceil$;

b) $f(n) = n + 1, g(n) = \begin{cases} n - 1 & \text{ak } n \geq 2, \\ 1 & \text{ak } n = 1. \end{cases}$

- 2.3. Dokážte: Nech $f: X \rightarrow X$ je zobrazenie. Ak pre každé zobrazenie $g: X \rightarrow X$ platí $f \circ g = g \circ f$, tak $f = id_X$.

3 Injekcia, surjekcia, bijekcia

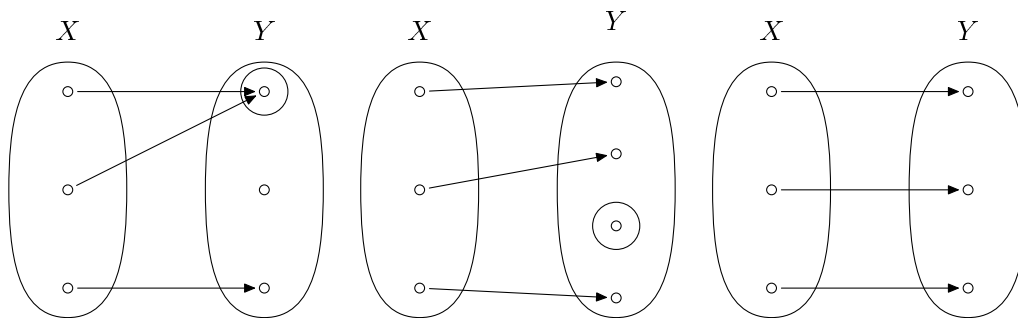
Zobrazenie $f: X \rightarrow Y$ je

- *injekcia*, ak pre ľubovoľné $x_1, x_2 \in X$ z rovnosti $f(x_1) = f(x_2)$ vyplýva $x_1 = x_2$ -
- *surjekcia*, ak pre ľubovoľné $y \in Y$ existuje $x \in X$, ktoré sa naň zobrazí.
- *bijekcia*, ak je injekcia aj surjekcia.

Dve ekvivalentné definície injekcie:

$$(\forall x_1, x_2 \in X) f(x_1) = f(x_2) \Rightarrow x_1 = x_2$$

$$(\forall x_1, x_2 \in X) x_1 \neq x_2 \Rightarrow f(x_1) \neq f(x_2)$$

- 3.1. Dokážte: Ak $g \circ f$ je surjekcia, tak aj g je surjekcia. Platí aj opačná implikácia? Musí byť f surjekcia?
- 3.2. Dokážte: Ak $g \circ f$ je injekcia, tak f je injekcia.
- 3.3. Dokážte: Ak $g \circ f$ je bijekcia, tak f je injekcia a g je surjekcia.
- 3.4. Nech $f: X \rightarrow Y$ je zobrazenie a $X \neq \emptyset$ (t.j. X je neprázdna množina). Potom:
- f je injekcia práve vtedy, keď existuje g také, že $g \circ f = id_X$.
  - f je surjekcia práve vtedy, keď existuje h také, že $f \circ h = id_Y$.
  - K zobrazeniu f existuje inverzné zobrazenie práve vtedy, keď f je bijekcia. (Tým sme znovu dokázali tvrdenie hovoriace, že zobrazenie je bijektívne práve vtedy, keď k nemu existuje inverzné zobrazenie.)
- 3.5. Nech $f: X \rightarrow Y, g: Y \rightarrow X, h: Y \rightarrow X$ sú zobrazenia. Ak g aj h sú inverzné zobrazenia k f , tak $g = h$.
- 3.6. Nech $f: X \rightarrow Y$ je surjekcia a $g, h: Y \rightarrow Z$ sú zobrazenia. Dokážte, že ak $g \circ f = h \circ f$, tak $g = h$.
- 3.7. Nech $f: Y \rightarrow Z$ je injekcia a $g, h: X \rightarrow Y$ sú zobrazenia. Dokážte, že ak $f \circ g = f \circ h$, tak $g = h$.
- 3.8. Dokážte: Zobrazenie $f: X \rightarrow Y$ je surjekcia práve vtedy, keď pre každú množinu Z a všetky zobrazenia $g, h: Y \rightarrow Z$ platí: Ak $g \circ f = h \circ f$, tak $g = h$.
- 3.9. Dokážte: Zobrazenie $f: X \rightarrow Y$ je injekcia práve vtedy, keď pre každú množinu Z a všetky zobrazenia $g, h: Z \rightarrow X$ platí: Ak $f \circ g = f \circ h$, tak $g = h$.

3.10. LAG 1, 1.1.19(7): Pre zobrazenia $f : \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$, $g : \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$ definujeme ich súčet ako zobrazenie

$$f + g : \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}, \quad (f + g)(x) = f(x) + g(x)$$

a súčin ako zobrazenie

$$f \cdot g : \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}, \quad (f \cdot g)(x) = f(x) \cdot g(x).$$

Je súčet, resp. súčin ľubovoľných dvoch bijekcií zo $\mathbb{Z}$ na $\mathbb{Z}$ znova bijekcia?

4 Inverzné zobrazenia

- 4.1. Nájdite príklad zobrazenia $f : X \rightarrow Y$, pre ktoré existuje ľavé inverzné zobrazenie, ale neexistuje pravé inverzné zobrazenie. T.j. existuje $g : Y \rightarrow X$ také, že $g \circ f = id_X$, ale neexistuje $h : Y \rightarrow X$ také, že $f \circ h = id_Y$.
- 4.2. Nájdite príklad zobrazenia $f : X \rightarrow Y$, pre ktoré existuje pravé inverzné zobrazenie, ale neexistuje ľavé inverzné zobrazenie. T.j. existuje $h : Y \rightarrow X$ také, že $f \circ h = id_Y$, ale neexistuje $g : Y \rightarrow X$ také, že $g \circ f = id_X$.

5 Vzor a obraz množiny*

K týmto úlohám sa na cvičení pravdepodobne *nestihneme* dostať, zatiaľ ich môžete ignorovať. (Ale ak vás zaujmú, môžete skúsiť niektoré z nich vyriešiť. Každopádne sa k veciam takéhoto typu neskôr dostanete na predmete 1-MAT-140 Diskrétna matematika (1) – čiže časom sa ich budete musieť naučiť.)

Pre $f : X \rightarrow Y$ a podmnožiny $A \subseteq X$ a $B \subseteq Y$ označujeme

$$f[A] = \{f(x); x \in A\}$$

$$f^{-1}[B] = \{x \in X; f(x) \in B\}$$

Inak povedané:

$$y \in f[A] \Leftrightarrow (\exists a \in A) y = f(a)$$

$$x \in f^{-1}[B] \Leftrightarrow f(x) \in B$$

- 5.1. Dokážte: Ak $A \subseteq B$, tak $f[A] \subseteq f[B]$.
- 5.2. Dokážte: $f[A \cup B] = f[A] \cup f[B]$, $f^{-1}[A \cup B] = f^{-1}[A] \cup f^{-1}[B]$.
- 5.3. Ktoré z nasledujúcich tvrdení platia a ktoré neplatia? Zdôvodnite.
  - a) $f[A \cap B] = f[A] \cap f[B]$
  - b) $f[A \cap B] \subset f[A] \cap f[B]$
  - c) $f[A \cap B] \supset f[A] \cap f[B]$
  - d) $f^{-1}[A \cap B] = f^{-1}[A] \cap f^{-1}[B]$
  - e) $f^{-1}[A \cap B] \subset f^{-1}[A] \cap f^{-1}[B]$
  - f) $f^{-1}[A \cap B] \supset f^{-1}[A] \cap f^{-1}[B]$
  - g) $f[f^{-1}[B]] = B$
  - h) $f[f^{-1}[B]] \subset B$
  - i) $f^{-1}[f[A]] = A$
  - j) $f^{-1}[f[A]] \subset A$
  - k) $g \circ f[A] = g[f[A]]$
- 5.4. Ak X je množina, tak $P(X)$ budeme označovať množinu všetkých jej podmnožín. Nech $f : X \rightarrow Y$ je zobrazenie a $g : P(X) \rightarrow P(Y)$ je zobrazenie definované tak, že $g(A) = f[A]$ pre ľubovoľnú podmnožinu $A \subseteq X$. Dokážte, že f je prosté práve vtedy, keď g je prosté.

- 5.5. Nech $f: X \rightarrow Y$ je zobrazenie. Dokážte, že f je injekcia práve vtedy, keď pre ľubovoľné dve podmnožiny $A, B \subseteq X$ platí $f[A \cap B] = f[A] \cap f[B]$.
- 5.6. Nech $f: X \rightarrow Y$ je zobrazenie. Dokážte, že f je injekcia $\Leftrightarrow$ pre ľubovoľné dve podmnožiny $A, B \subseteq X$ platí $f[B \setminus A] = f[B] \setminus f[A]$.

1 Binárne operácie

- 1.1. Vypíšte všetky možné binárne operácie na množine $\{0, 1\}$. Ktoré z nich sú asociatívne, komutatívne, majú neutrálny prvok? Pre ktoré existuje ku každému prvku aj inverzný?
- 1.2. Dokážte, že ak $\circ$ je binárna operácia na množine A a $\circ$ je asociatívna, tak ľubovoľné uzátvorkovanie výrazu $a \circ b \circ c \circ d$ predstavuje ten istý prvok.¹
- 1.3*. Ak viete, že ide o tabuľku asociatívnej binárnej operácie, doplňte chýbajúce výsledky (ak sa to dá).

	a	b	c
a	b	a	c
b			
c			

- 1.4*. Nech G je *konečná* množina a $\circ$ je asociatívna binárna operácia na G . a) Dokážte, že existuje prvok $a \in G$ taký, že $a \circ a = a$.
 b) Ukážte na príklade, že po vynechaní predpokladu o konečnosti už toto tvrdenie neplatí.
 (Výsledok dokázaný v tejto úlohe sa stručne dá sformulovať tak, že každá konečná pologrupa obsahuje idempotentný prvok.)

2 Grupy

- 2.1. Ktoré z uvedených množín tvoria vzhľadom na dané operácie grupu? V ktorých prípadoch je táto grupa komutatívna?
- $(\mathbb{Z}, \cdot)$ (celé čísla s obvyklým násobením)
  - $(\mathbb{R}, \cdot)$ (reálne čísla s obvyklým násobením)
  - $(\mathbb{R} \setminus \{0\}, \cdot)$, d) $(\mathbb{C}, +)$, e) $(\mathbb{C}, \cdot)$, f) $(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$
  - $(\mathbb{R}^2, +)$ (so sčítaním definovaným po zložkách)
  - $\mathbb{R}$ s operáciou $*$, $a * b = a + b - 1$
  - $\mathbb{R} \setminus \{-1\}$ s operáciou $*$, $a * b = ab + a + b$
  - Množina všetkých párných celých čísel vzhľadom na sčítanie.
  - Množina všetkých nepárnych celých čísel vzhľadom na sčítanie.
  - $(\mathbb{Z}_5, \oplus)$
- 2.2. Tvoria všetky permutácie na konečnej množine M grupu? Je táto grupa komutatívna? Urobte tabuľku grupovej operácie v prípade $M = \{1, 2, 3\}$.
- 2.3. Je $(\mathbb{R}, *)$, kde $a * b = ab + a + b$, grupa? Ak nie, vedeli by ste vynechať niektorý prvok a z množiny $\mathbb{R}$ tak, aby $(\mathbb{R} \setminus \{a\}, *)$ bola grupa?
- 2.4. Nech $G = \{z \in \mathbb{C} : |z| = 1\}$. Je G s operáciou $\cdot$ (násobenie komplexných čísel) grupa? Označme $C_n = \{z \in \mathbb{C} : z^n = 1\}$. Je $(C_n, \cdot)$ grupa?
- 2.5. Dokážte, že ak $(G, \cdot)$ je grupa a $x, y, z \in G$ tak platí

$$xy = xz \Rightarrow y = z;$$

$$yx = zx \Rightarrow y = z.$$

(Tzv. *zákony o krátení* v grupe.)

- 2.6. Nech $(G, *)$ je grupa a e je jej neutrálny prvok.. Dokážte:
- $x * y = y * x \Leftrightarrow x * y * x^{-1} * y^{-1} = e$.
  - Ak $x * x = e$ pre všetky $x \in G$, tak G je komutatívna.

¹Máme tu na mysli uzátvorkovania *bez výmeny poradia*, ktoré už jednoznačne určujú výsledok operácie. Aspoň bez dôkazu spomeniem, že to isté platí aj pre ľubovoľný počet prvkov. Počet uzátvorkovaní výrazu s n prvkami je n -té *Catalanove číslo*.

- 2.7. Ak $(G, \circ)$ je grupa a $a \in G$ je nejaký jej prvok, tak zobrazenie $f_a: G \rightarrow G$ definované ako $f_a(b) = a \circ b$ je bijekcia.
- 2.8. Nech $(G, \circ)$ je grupa. Dokážte, že zobrazenie $f: G \rightarrow G$ definované ako $f(a) = a^{-1}$ je bijekcia.
- 2.9*. Nech G je neprázdna množina a $\circ$ je asociatívna binárna operácia na G . Potom G je grupa práve vtedy, keď pre ľubovoľné $a, b \in G$ majú rovnice

$$\begin{aligned} a \circ x &= b \\ y \circ a &= b \end{aligned}$$

riešenie v G (inými slovami, pre ľubovoľné $a, b \in G$ existujú $x, y \in G$, ktoré spĺňajú tieto dve rovnosti.)

- 2.10*. Nech G je konečná množina a $\circ$ je binárna operácia na G taká, že platí asociatívny zákon a zákony o krátení. Dokážte, že G je grupa.
- 2.11*. Nech $*$ je binárna operácia na množine G , ktorá je
- asociatívna,
  - existuje prvok $e \in G$ taký, že $(\forall x \in G)e * x = x$
  - pre každý prvok $x \in G$ existuje $y \in G$ také, že $x * y = e$ (kde e označuje prvok z časti b) t.j.

$$(\forall x \in G)(\exists y \in G)y * x = e.$$

Dokážte, že potom $(G, *)$ je grupa. (Všimnite si, že uvedené podmienky sa síce podobajú na definíciu neutrálneho a inverzného prvku, ale v oboch prípadoch tam máme iba jednu z dvoch rovností, ktoré vystupujú v definícii.)

- 2.12. Dokážte, že v konečnej grupe, ktorá má párny počet prvkov, existuje prvok rôzny od neutrálneho prvku taký, že $a \circ a = e$.
- 2.13. Nech konečná množina $G = \{e, a_1, \dots, a_n\}$ tvorí s operáciou $*$ komutatívnu grupu a e je jej neutrálny prvok. Dokážte, že $(a_1 * a_2 * \dots * a_n)^2 = e$.
- 2.14. Nech $*$ je binárna operácia na množine A , taká, že pre každé $a, b, c \in A$ platí $a * (b * c) = (a * c) * b$ a $*$ má neutrálny prvok. Dokážte, že operácia $*$ je komutatívna a asociatívna.
- 2.15. Nech $(G, \circ)$ je grupa. Dokážte, že ak $x \circ x = x$, tak $x = e$.
- 2.16. Zistite, či $(\mathbb{R}^+ \times \mathbb{R}, \square)$, kde pre každé $(a, b), (c, d) \in \mathbb{R}^+ \times \mathbb{R}$ definujeme $(a, b) \square (c, d) = (2ac, b + d)$, je grupa.
- 2.17. Nech $G = \mathbb{R} \times (\mathbb{R} \setminus \{0\})$. Definujme na tejto množine binárnu operáciu $*$ predpisom $(a, b) * (c, d) = (a + bc, bd)$. Je to skutočne binárna operácia? Je $(G, *)$ grupa? Je to komutatívna grupa?
- 2.18. Nech $G = (\mathbb{Q} \setminus \{0\}) \times (\mathbb{Q} \setminus \{0\})$. Definujme na tejto množine binárnu operáciu $*$ predpisom $(a, b) * (c, d) = (ac + 2bd, ad + bc)$. Je to skutočne binárna operácia? Je $(G, *)$ grupa? Je to komutatívna grupa?
- 2.19. Nech $(G, *_G)$ a $(H, *_H)$ sú grupy. Dokážte, že aj $G \times H$ s operáciou $*$ definovanou ako

$$(g_1, h_1) * (g_2, h_2) = (g_1 *_G g_2, h_1 *_H h_2)$$

je grupa.

	a	b	c	d
a				
b				d
c			d	
d				

- 2.20. Doplňte nasledujúcu tabuľku tak aby ste dostali grupu.

- 2.21. Ak pre každý prvok x grupy $(G, \circ)$ platí $x \circ x = e$, tak táto grupa je komutatívna.
- 2.22. Nech G je grupa, e je jej neutrálny prvok a $a, b \in G$. Ukážte, že ak $(ab)^2 = e$, tak aj $(ba)^2 = e$.